

Generasjonsskifte i eierstyrt virksomhet & investeringsselskaper – ny arveavgift ?

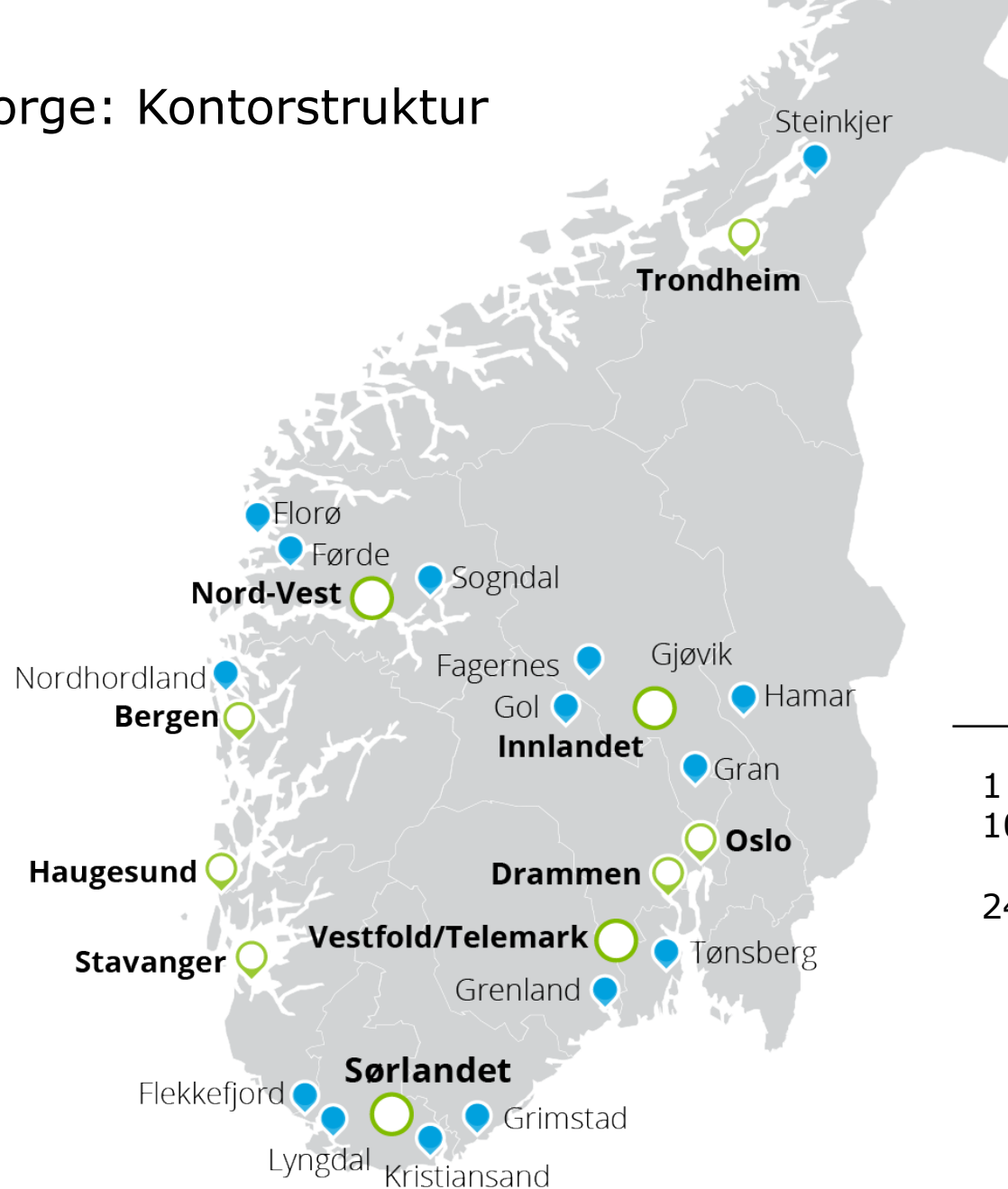
Rett skatt til rett tid

Agenda

- Kort om Deloitte
- Etikk, moral og bærekraft
- Skattesystemet
- Regjeringsplattformen AP/SP
- Ny arveavgift?
- Generasjonsskifte generelt
- **Generasjonsskifte - selskapsrettslige og skattemessige muligheter**
- Aksjonæravtale
- Gjennomskjæring

Deloitte Norge: Kontorstruktur

10 kontorer

22 lokasjoner

1 500

1 500 ansatte i Deloitte Norge fordelt på 10 hovedkontorer.

240 advokater

Etikk, moral og bærekraft

Etikk og moral er to begreper som til daglig brukes om hverandre. Usikkerheten i språkbruken viser seg når man for sikkerhets skyld sier «etisk og moralsk». Etikk er teoriene som forklarer hva som er riktig eller galt, godt eller ondt. Moral er praktisk bruk av etikken.

Skatteunndragelse (tax evasion)

Skatteunndragelse, også kalt skattesvik, er å oppgi feil opplysninger til myndighetene for å betale redusert eller ingen skatt. Skatteunndragelse er straffbart i de fleste land i verden. Ofte vil det være vanskelig å avgjøre hva som er lovlig og ulovlig og man må gjennom rettsystemet for å få en avklaring. Det er sagt at forskjellen mellom skatteunndragelse og skatteunngåelse er tykkelsen på en fengselsvegg.

Skatteunngåelse (tax avoidance)

Skatteunngåelse er å bruke gjeldende skattelovgivning for å søke å redusere skatt. Spesielt multinasjonale selskaper kan organisere seg slik at de utnytter ulike lands skattesystemer og skatteavtalerett for få lav skattebelastning. Dette vil være lovlig, men strider mot lovens hensikt og utnytter myndigheters manglende forståelse eller evne til å utforme og håndheve et lovverk effektivt. Spesielt er det et problem at det eksisterer lite eller ingen lovgivning.

Skatteplanlegging (tax planning)

Skatteplanlegging er lovlige metoder for å ikke betale mer skatt enn nødvendig. Begrepet brukes for aktiviteter som både følger lovens bokstav, men som heller ikke går lengre enn hva som er lovens hensikt, i motsetning til skatteunngåelse. Skatteplanlegging er lovlige handlinger som gir økonomiske fordeler. Skatteplanlegging innebærer ikke nødvendigvis at en skal betale så lave skatter som mulig, målet er at nåverdien av det eierne mottar fra selskapet etter skatt skal være så stor som mulig.

Myte om skatterådgivning: «Skatterådgivning er uetisk.» - Hvem skal ivareta skatteyters rettsikkerhet ?

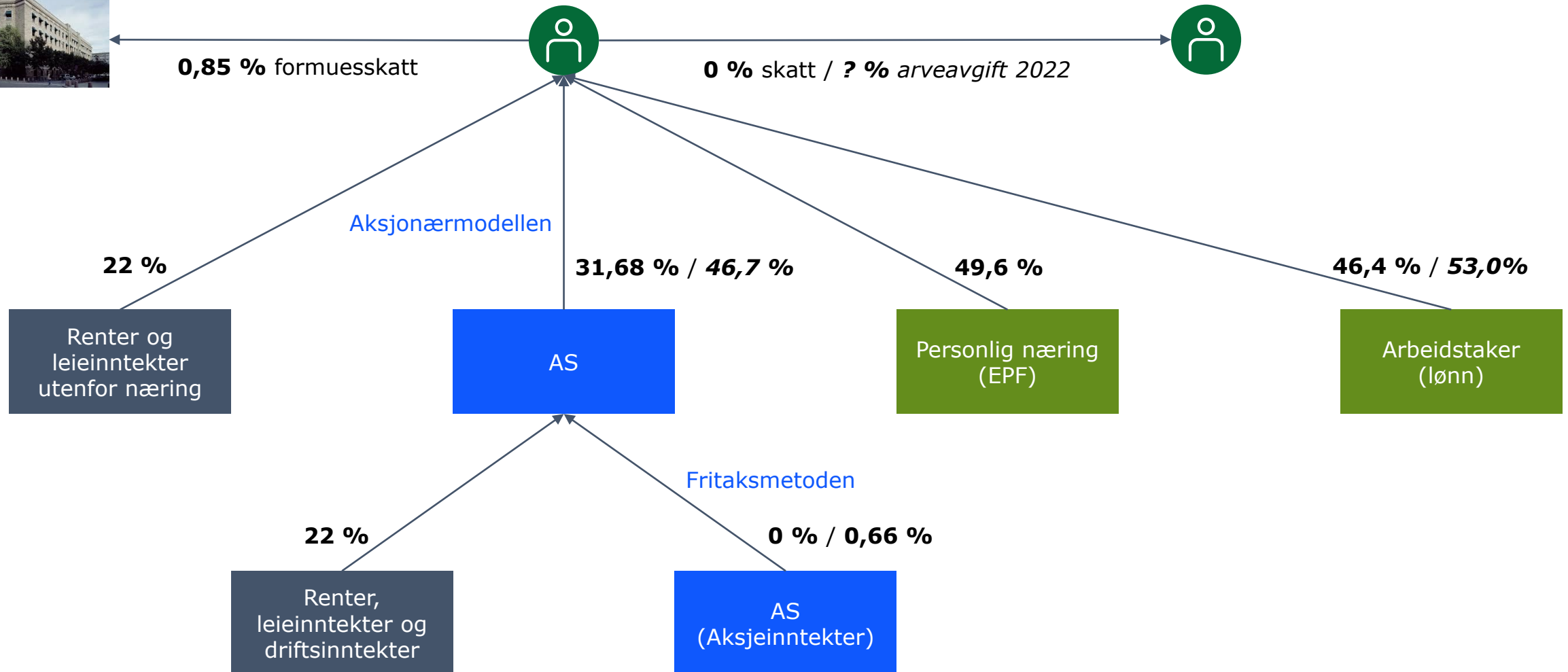
Klient: Deloitte skal ta en selvstendig juridisk vurdering og **tørre å utfordre skattemyndighetenes tolkning når det ivareta klientens interesse**. Det må vi gjøre for å opptre i tråd med god advokatskikk. Slik gjør vi også en positiv forskjell for våre klienter.

Samfunn: Hvem er tjent med langtidseffektene hvis Deloitte gir klienter overdrevent tilbakeholdne råd om skatt og avgift? Det er neppe samfunnet, da våre klienter vil ha større skatteutgifter og dermed dårligere rustet til å møte konkurransen i markedet. Fremoverlent rådgivning kombinert med transparent praksis lar samfunnet ta debatten om det skatterettslige rammeverket. **Etablerte oppfatninger må utfordres** ved at vi tar selvstendige juridiske vurderinger.

Rett skatt til rett tid

Skattesatser/skattesystemet 2021

(marginalskattesatser, forenklet, og skjerming ikke hensyntatt)

Den påtroppende regjeringen la frem regjeringsplattformen 13.10.21

Det viktigste fra et skatteståsted:

- Selskapskattenivået skal holdes på 22 % gjennom hele stortingsperioden.
- Redusere inntektsskatten for privatpersoner med inntekter under 750 000 kroner og øke skatten for andre.
- Fagforeningsfradraget dobles
- Pendlerfradraget skal økes.
- Kontantstrømbaserte petroleumsbeskatningen
- Skattlegge plattformsselskaper mv.
- En digital avgift nevnes som noe som skal vurderes.
- Formuesskatten skal gjøres mer «rettferdig» slik at de med høye formuer skal betale mer og bunnfradragene skal økes
- Aksjer og næringseiendom skal verdsettes til 80 % i tråd med skatteforliket av 2016.

Aksjonærbeskatningen: Om dette heter det, «[u]trede omfanget av tilpasninger til aksjonærmodellen og fritaksmetoden og hvilke tiltak som må til for å unngå slike utilsiktede tilpasninger».

Her blir spørsmålet om hva som er [utilsiktede] tilpasninger?

Er det reglene om at penger som skytes inn i et selskap og som kan tilbakebetales uten beskatning [reglene om **innbetalt kapital**] det siktes til eller er det **fritaksmetoden** som skal unngå dobbelt og kjedebeskatning ved at aksjeinntekter og -gevinster fritas med 97 % eller 100 %?

Dette er tilsiktede effekter av et regelverk. Dersom ønsket er å øke beskatningen av aksjonærer, vil et grep være å begrense innbetalt kapital til aksjonærens investering [kjøp eller tegningskurs], eventuelt innføre en rekkefølgeregulering som en ser ut utlandet.

Å rokke ved fritaksmetoden vil bare gjøre det **mindre gunstig å bruke norske eierselskaper** sammenlignet med utenlandske, noe som i begrenset grad vil gi et økt skatteproveny med mindre fritaksprosenten reduseres [med tilhørende dobbeltbeskatning].

Det blir interessant å se hva som kommer og hvor raskt disse endringene vil komme. En **utredning** av aksjonærbeskatningen kan tilsa at dette **forslaget ikke er rett rundt hjørnet**.

Gjeninnføring av arveavgift 2021/22?

SKATT: SV-leder Audun Lysbakken vil i forbindelse med statsbudsjettet foreslå å innføre skatt på arv for å utjevne makten i samfunnet.

Foto: Hallgeir Vågenes / VG

MER SKATT: Arbeiderpartiets Hadia Tajik sier partiet funderer på en ny modell for arveavgift. Foto: Frode Hansen , VG

Rødt lover kamp for økt formuesskatt og ny arveavgift.

Nestleder Marie Sneve Martinussen på Rødt sin sommerpressekonferanse i Oslo torsdag.

Foto: Terje Bendiksby / NTB scanpix

Venstre foreslår å fjerne rentefradraget og gjeninnføre arveavgift

Torsdag legger Sveinung Rotevatn frem forslaget til politikken Venstre skal gå til valg på i 2021. Det inneholder ny radikal skattepolitikk.

Gjeninnføring av arveavgift?

- ❑ Den norske arveavgiften ble som kjent avviklet i 2014 av regjeringen Solberg.
- ❑ Et rødere resultat enn ved forrige valg, kan føre til at vi igjen får en eller annen form for arveavgift.
- ❑ Flere av de rødgrønne partiene har sagt klart ifra at de vil innføre en ny arveavgift, og vi leser i avisene at enkelte mer bemidlede profilerte politikere til venstre for sentrum, allerede selv har forskuttert arv til neste generasjon.
- ❑ Det er knyttet stor usikkerhet til hvordan en ny arveavgift eventuelt vil utformes.
- ❑ Kanskje vil den innføres som en ny type formuesskatt eller kanskje som en ny avgift.
- ❑ Det vi anser som sikkert, er at Finansdepartementet i sitt arbeid med et nytt regelverk kommer til å skjele til erfaringer fra de gamle reglene.
- ❑ Etter de gamle reglene hadde vi bunnfradrag på noen hundre tusen og satser som varierte mellom 6 og 30 %, samt diverse verdsettelsesregler mv.
- ❑ I mange tilfeller utgjorde arveavgiften vesentlige beløp, som i enkelte tilfeller medførte at arvingene ikke hadde råd til å sitte igjen med hytta eller familiebedriften.
- ❑ Arveavgiftsloven er opphevet og en ny hjemmel for arveavgift må vedtas av Stortinget, før den kan gjøres gjeldende på folket.
- ❑ En ny arveavgift vil uansett kunne komme brått på, og det vil være naturlig at en søker å gjøre det vanskelig å tilpasse seg i siste minutt.

Generasjonsskifte uavhengig av en potensiell arveavgift?

- Uavhengig av en mulig kommende arveavgift kan det være mange grunner til å planlegge og gjennomføre et generasjonsskifte i god tid før det plutselig blir for sent.**
- Et dødsboskifte kan erfaringsmessig ofte bidra til uvennskap og splittelser i familier.
- Å være føre var med tanke på hva som skal skje med det man etterlater seg kan bidra til at arvingene unngår et konfliktfylt oppgjør ved dødsfall.
- I tillegg kommer det vesentlig forhold at en ved et godt planlagt generasjonsskifte vil kunne sikre en skatteoptimal overføring og forvaltning av verdiene, uavhengig av om vi får en ny arveavgift eller ikke.
- Godt planlagte generasjonsskifter gir ofte også unike muligheter både selskapsrettslig og skattemessig, som kun oppstår en gang per generasjon.**
- Hensynet til familiefreden tilsier en i utgangspunktet tilnærmet likedeling dersom det er flere barn involvert i et generasjonsskifte.
- Dersom generasjonsskiftet skjer ved arveforskudd eller gave vil senior stå fritt til å foreta fordelingen.
- Hvis generasjonsskifte skjer som ledd i oppgjør av dødsbo, kan barna ikke påtvinges en utløsning som krenker pliktdelsarven, selv ved testament.
- Dersom det heller ikke foreligger testament fordeles eiendeler likt blant arvingene om en ikke enes om annet, og ektefelle vil ofte ha rett til å sitte i uskifte mv
- Man skal dog ikke gjennomføre et generasjonsskifte i all hast, og lenge før det er naturlig, bare av frykt for en kommende arveavgift, men om forholdene ellers ligger til rette, kan man like godt starte prosessen.**

Generasjonsskifte - Hensyn som generelt må vurderes

- **Hvert generasjonsskifte må vurderes konkret og er skreddersøm!**

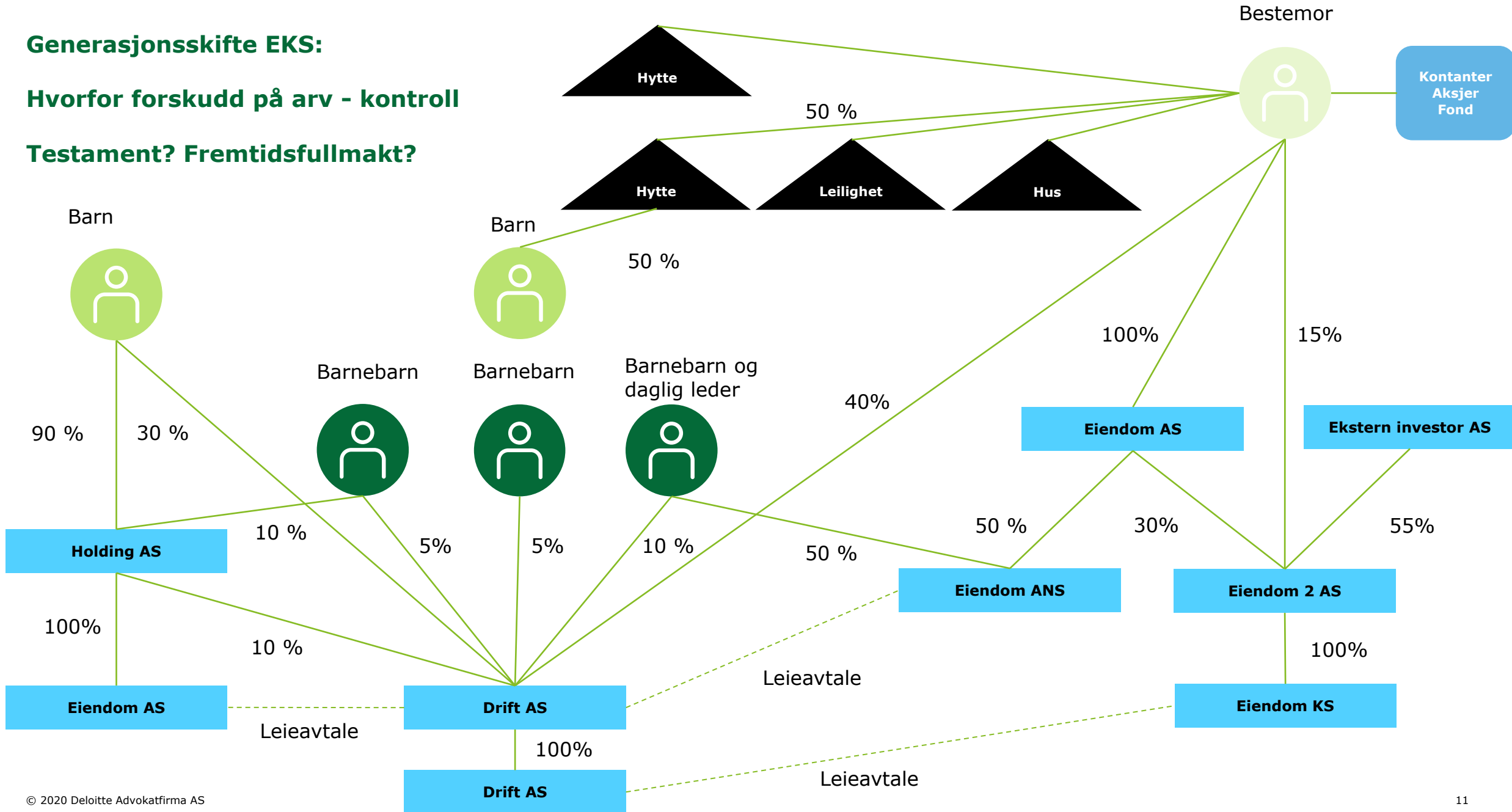
- **Generelle momenter som må hensyntas:**
 - Hva er riktige verdier og hvordan kan de best fordeles og forvaltes videre?
 - Finnes en løsning som er gunstig både for den enkelte arving og for bedriftens videre utvikling?
 - Hvordan sikres langsiktige og gode løsninger for den enkelte, for familien og for virksomheten?
 - Er tidspunktet riktig for deling av virksomheten eller for utskillelse av aktiva og utløsning av noen aksjonærer?
 - Hvordan bør forholdet mellom aktive og passive aksjonærer reguleres?
 - Hvordan best sikre seniors økonomiske fremtid og eventuelle kontroll?
 - Hvordan skal skattemessige inngangsverdier og kostpriser best hensyntas?
 - Er det nødvendig med forutgående avklaringer med skattemyndigheter, konsesjoner eller andre avklaringer med offentlige myndigheter?
 - **Fordrer generasjonsskiftet endringer i selskapsstrukturen og hvordan slår dette eventuelt ut skattemessig?**
 - Mv, mv

Generasjonsskifte EKS:

Hvorfor forskudd på arv - kontroll

Testament? Fremtidsfullmakt?

Generasjonsskifte – Nærmere om utløsning av medarvinger

- Ulike alternativer for utløsning:
 - **Kontanter**
 - **Kontanter og mindretallsposisjon i bedriften**
 - **Oppsplitting av eierretten til bedriften**
 - **Bedriften kan deles/fisjoneres**
 - **Resultatavhengig utkjøp som betales med utbytte**
 - **Utløsning til forskjellig tid (nåverdi eller regulert verdi?)**
 - **mv mv**

Generasjonsskifte - Forholdet til andre eiere i selskaper

- Selskapsrettslig lovgivning eller vedtekter, selskapsavtaler etc. kan innskrenke muligheten for generasjonsskifte, f.eks. ved at det kreves samtykke fra de andre eierne eller at det foreligger forkjøpsrett mv.
 - Dette aktualiseres ytterligere dersom de øvrige eierne har liten tro på juniors samarbeidsevner eller forretningstalent
 - Flere arvinger – flere mindre aksjeposter
 - Alternativ å etablere et felles selskap for arvingene som igjen eier en samlet andel – enklere for øvrige aksjonærer

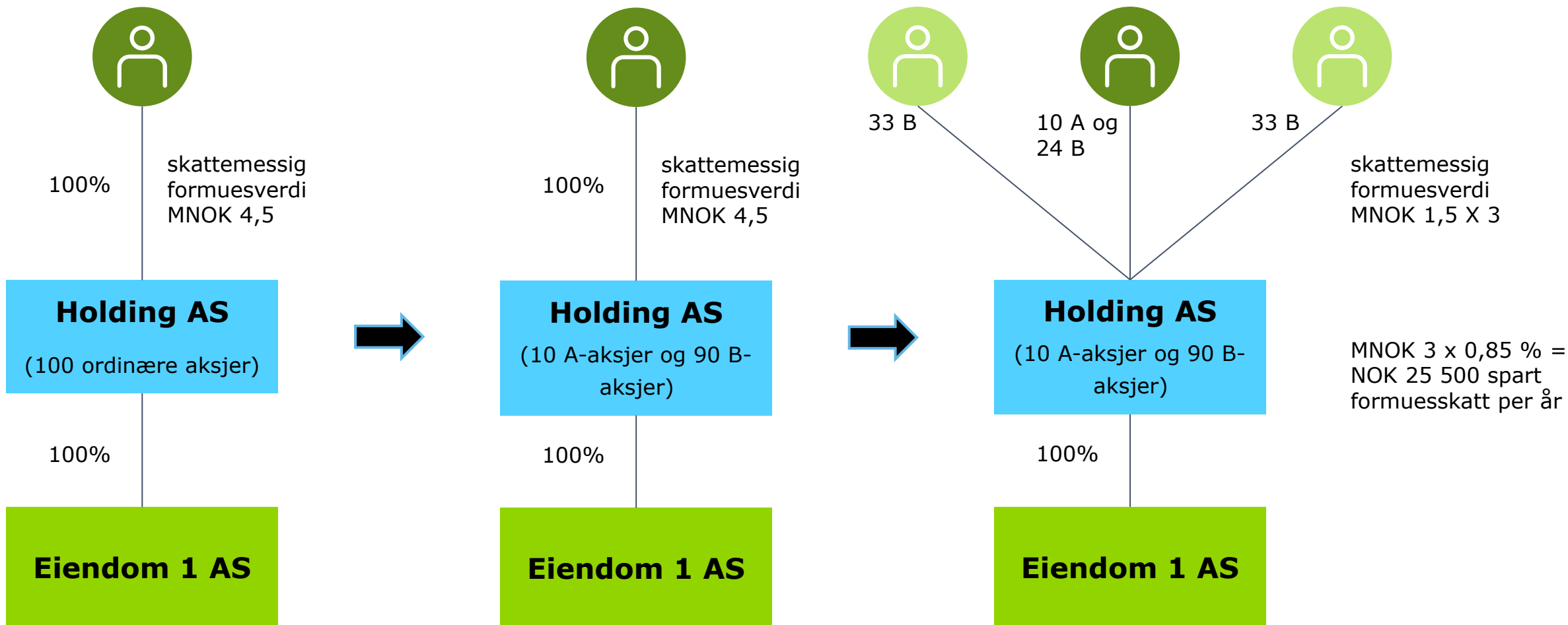
Aksjonæravtale er også viktig mellom gavemottakere/arvinger

Generasjonsskifte - Sikring av seniors og ektefellens/samboerens personlige økonomi

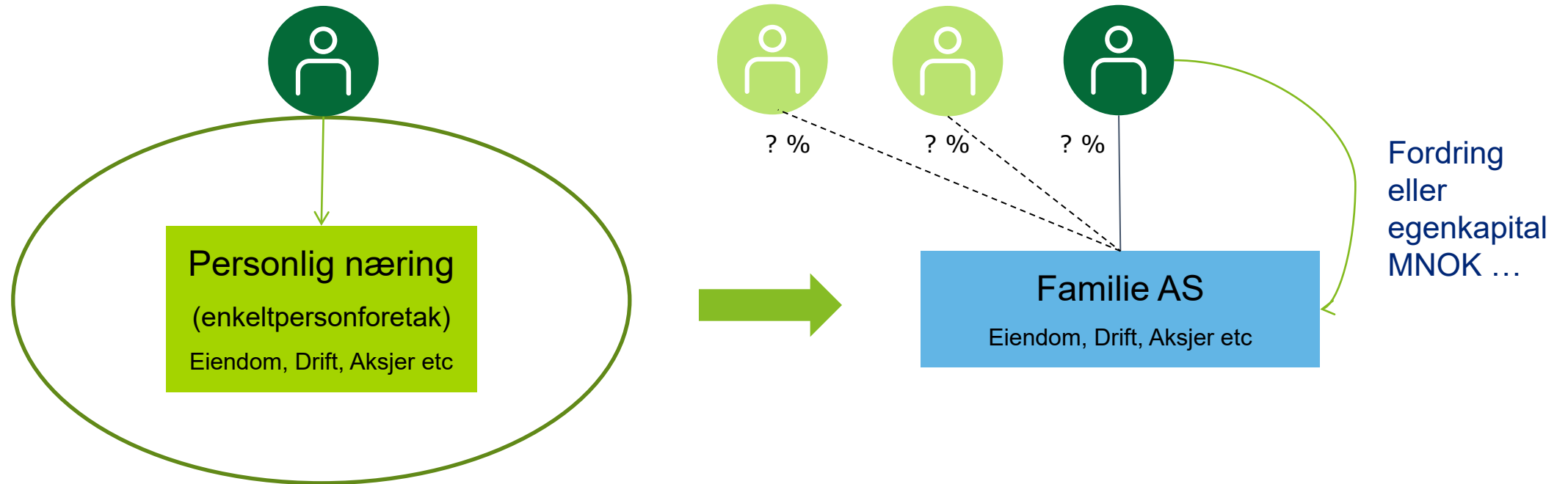
- Det er normalt følgende alternativer eller kombinasjoner av disse som er aktuelt:
 - **Pensjon fra junior eller fra bedriften**
 - **Pensjonsforsikring tegnet av selskapet**
 - **Trekke på fordring etablert ved gavesalg**
 - **Trekke på fordring etablert ved kapitalnedsettelse/vedtak om tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital før gaveoverføring**
 - **Andre verdier/kilder**

Generasjonsskifte – Gi bort formuesverdier ikke kontroll – omgjøring til flere aksjeklasser

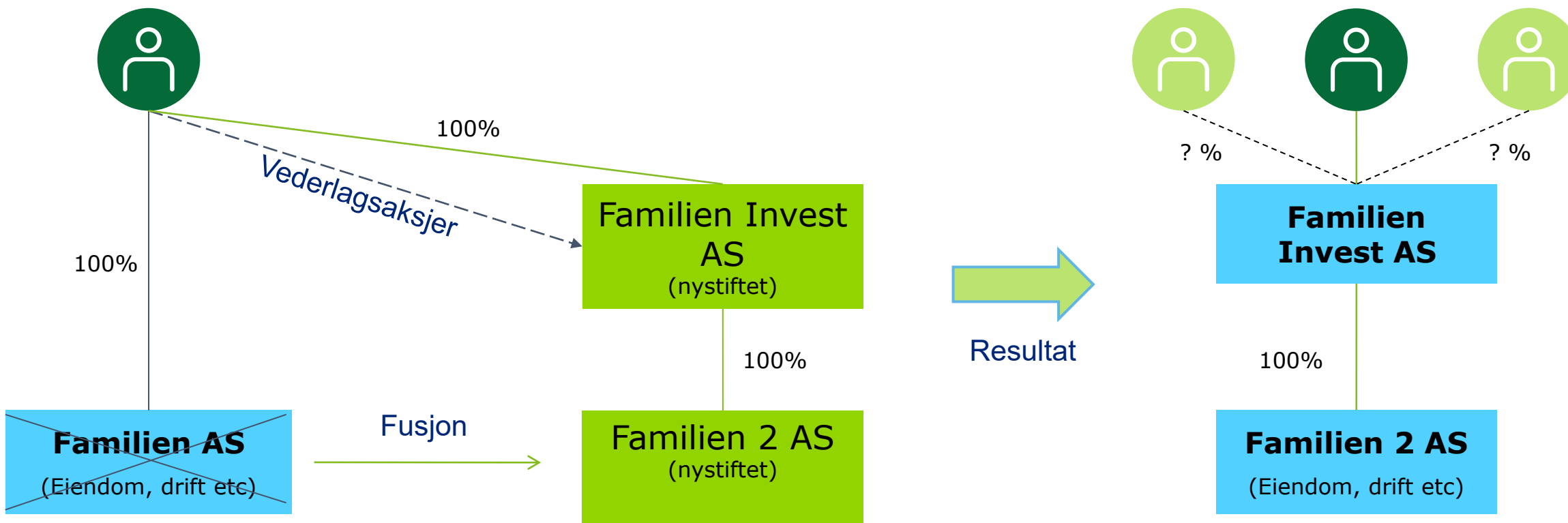

Generasjonsskifte - Skattefri omdannelse av personlig næringsvirksomhet/næringseiendom

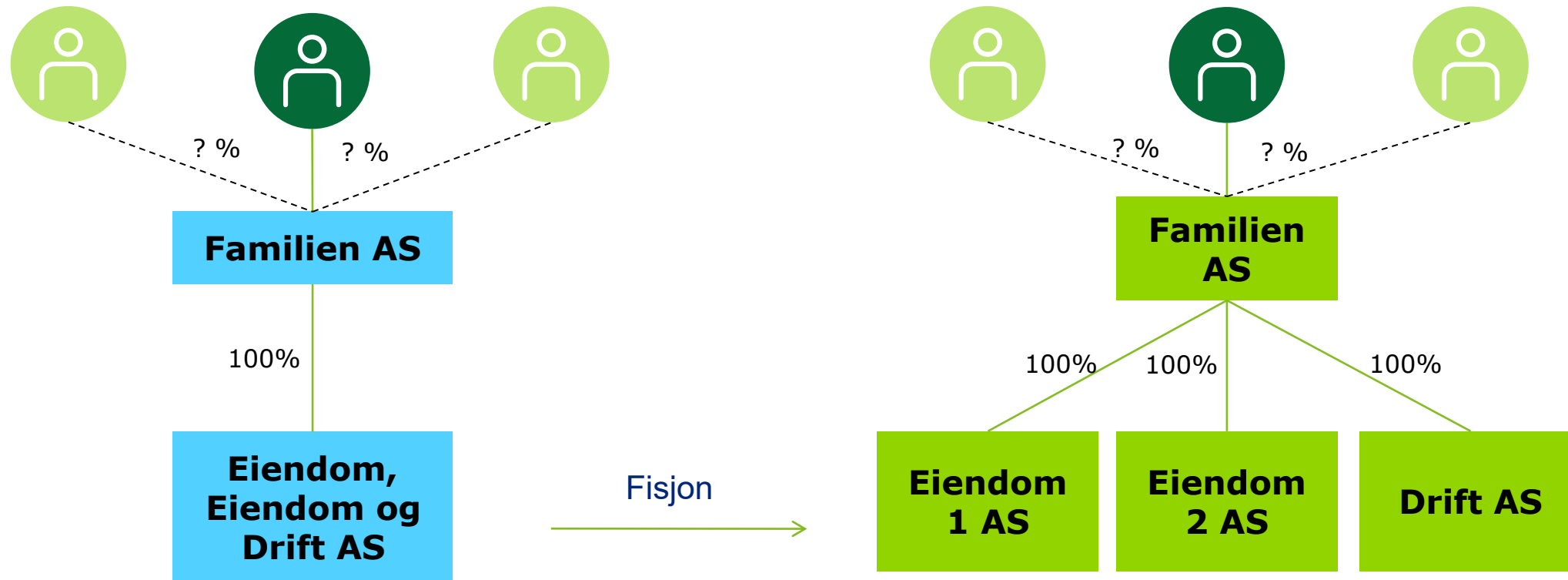
- Personlig næring kan bli ansvarlig selskap om flere arvinger
- Uttaksbeskatning om tar (nedskrevne) eiendeler ut av næring og gir bort

Skattefri etablering av holdingstruktur (konsernfusjon)- Generasjonsskifte

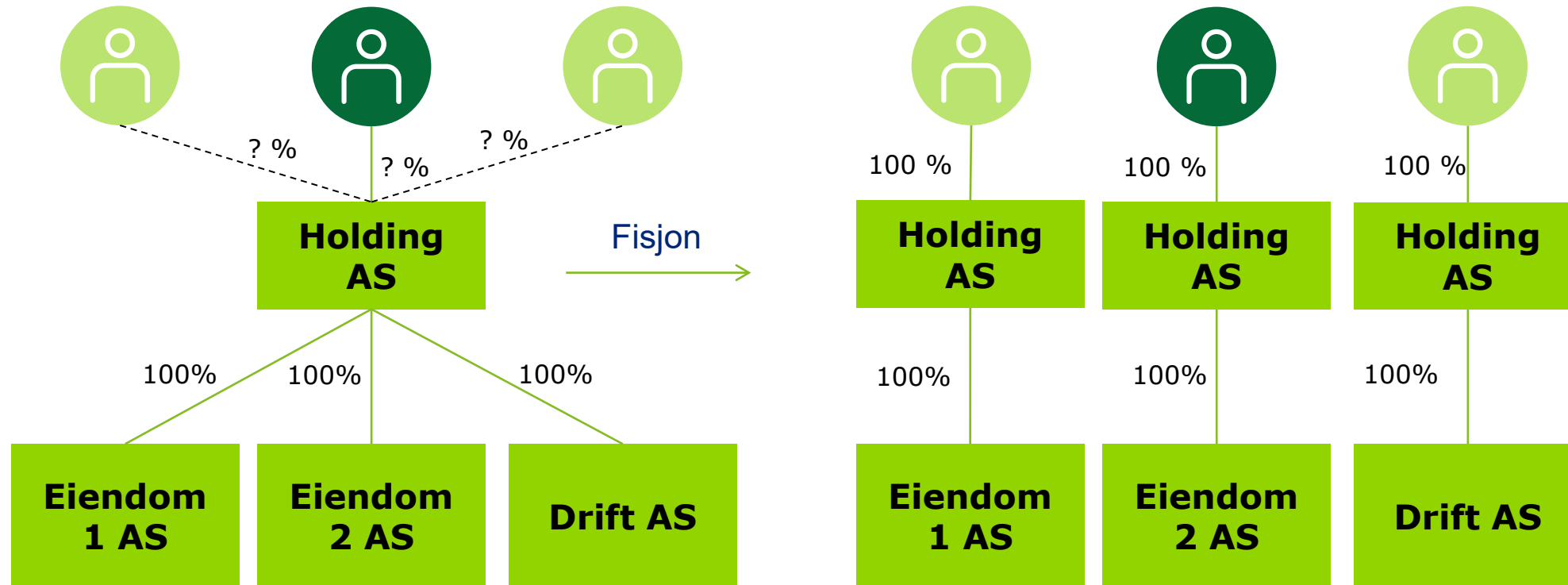

Det tar minst 8-10 uker å etablere en holdingstruktur (nå minst 15 pga lang saksbehandlingstid i foretaksregisteret og enkelte banker). Løsningen kan da være å gi bort aksjer i Familien AS for så å stifte Familien Invest AS med samme eierforhold og deretter beslutte konsernfusjonen.

Deling av virksomhet ved skattefri fisjon – Generasjonsskifte (plansje 1 av 2)

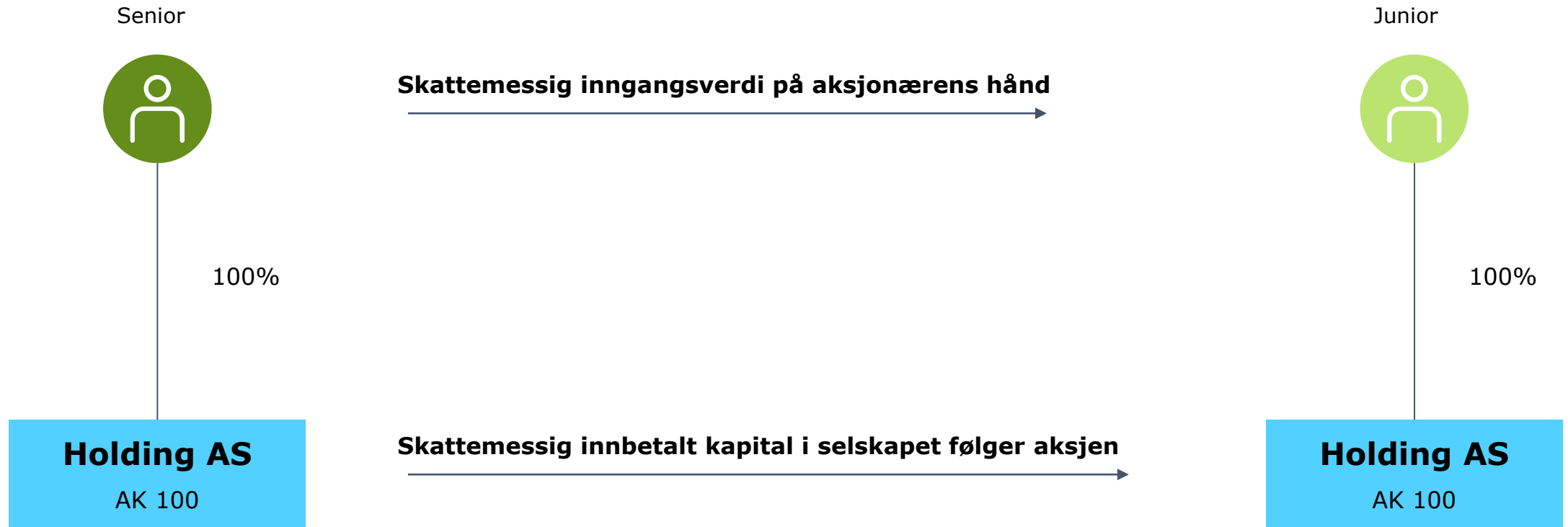

Deling av virksomhet ved skattefri fisjon – Generasjonsskifte (plansje 2 av 2)

Generasjonsskifte - Skattemessige inngangsverdier på aksjer og skattemessig innbetalt kapital i selskapet

Gave = kontinuitet Salg = Delvis diskontinuitet (inngangsverdi)

Generasjonsskifte - Skattemessige inngangsverdier og skattemessig innbetalt kapital

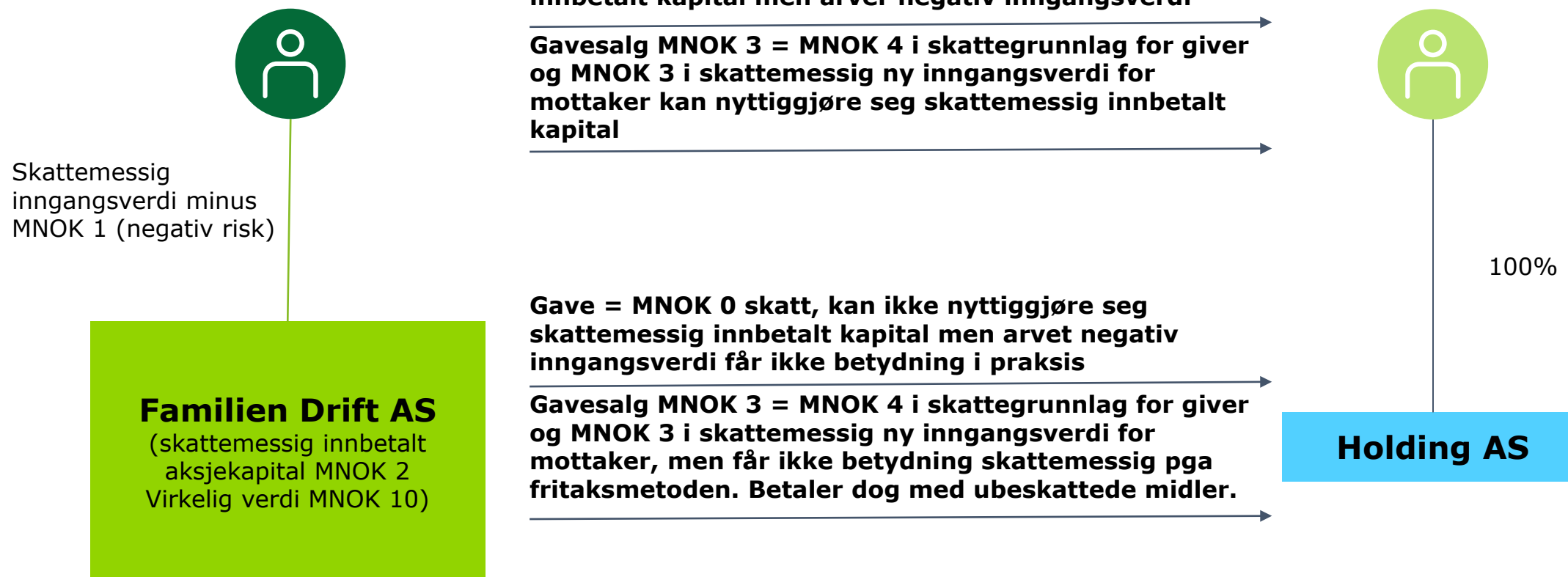
Hvem skal motta forskudd på arv: person eller selskap?

Hvilke aktiva skal overføres til hvilket subjekt?

Gavesalg og til hvem?

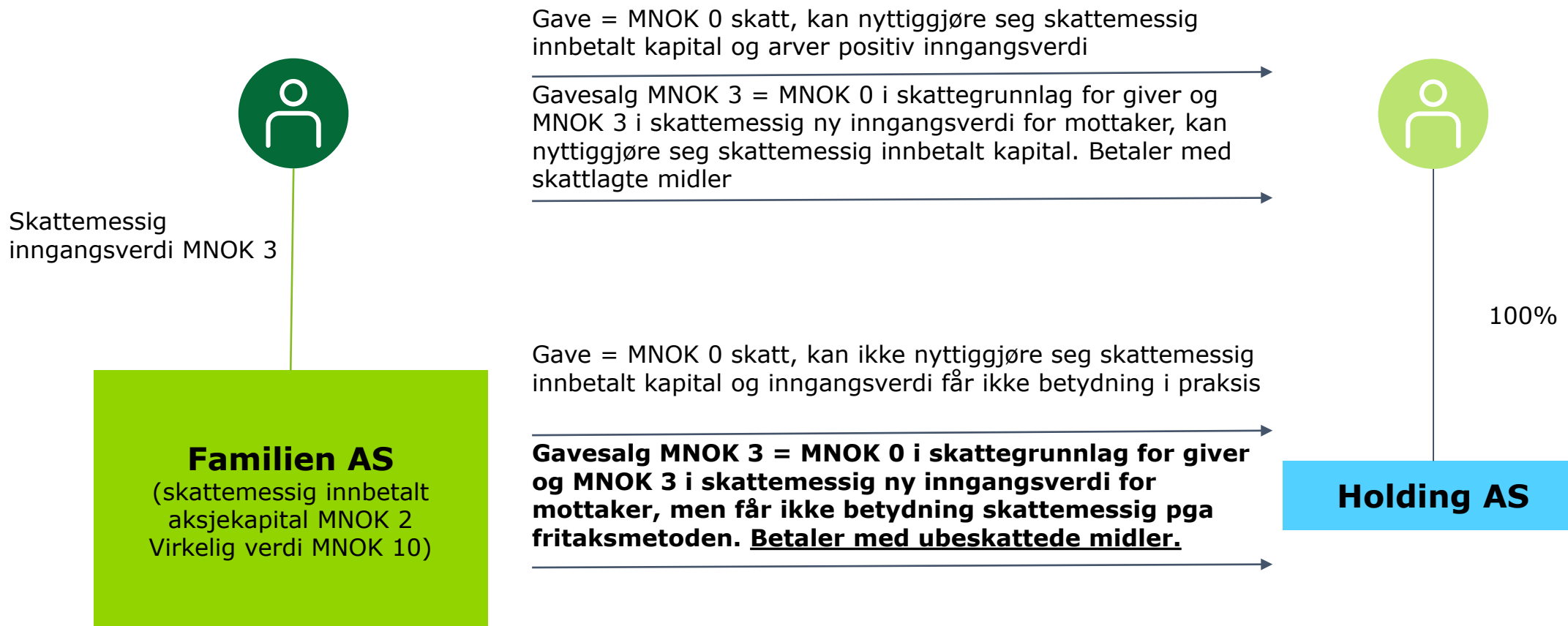

Generasjonsskifte – EKS (negativ skattemessig inngangsverdi/negativ risk, positiv skattemessig innbetalt kapital)

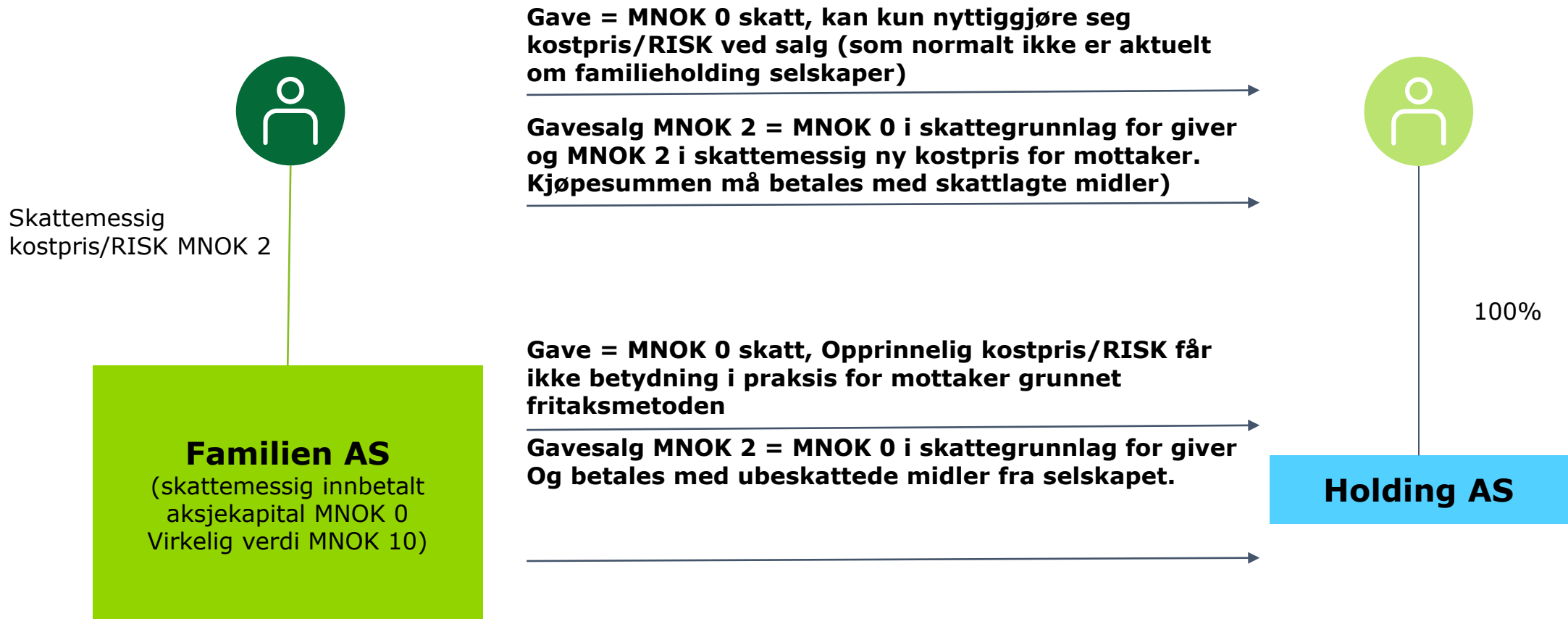
Kan man tilbakebetale skattemessig innbetalt kapital først for deretter å gi aksjene som nå har en skattemessig inngangsverdi på minus MNOK 3 til holdingselskapet (og eventuelt samtidig gi bort fordringen på tilbakebetalingen)?

Generasjonsskifte – EKS. (positiv skattemessig inngangsverdi, positiv skattemessig innbetalt kapital)

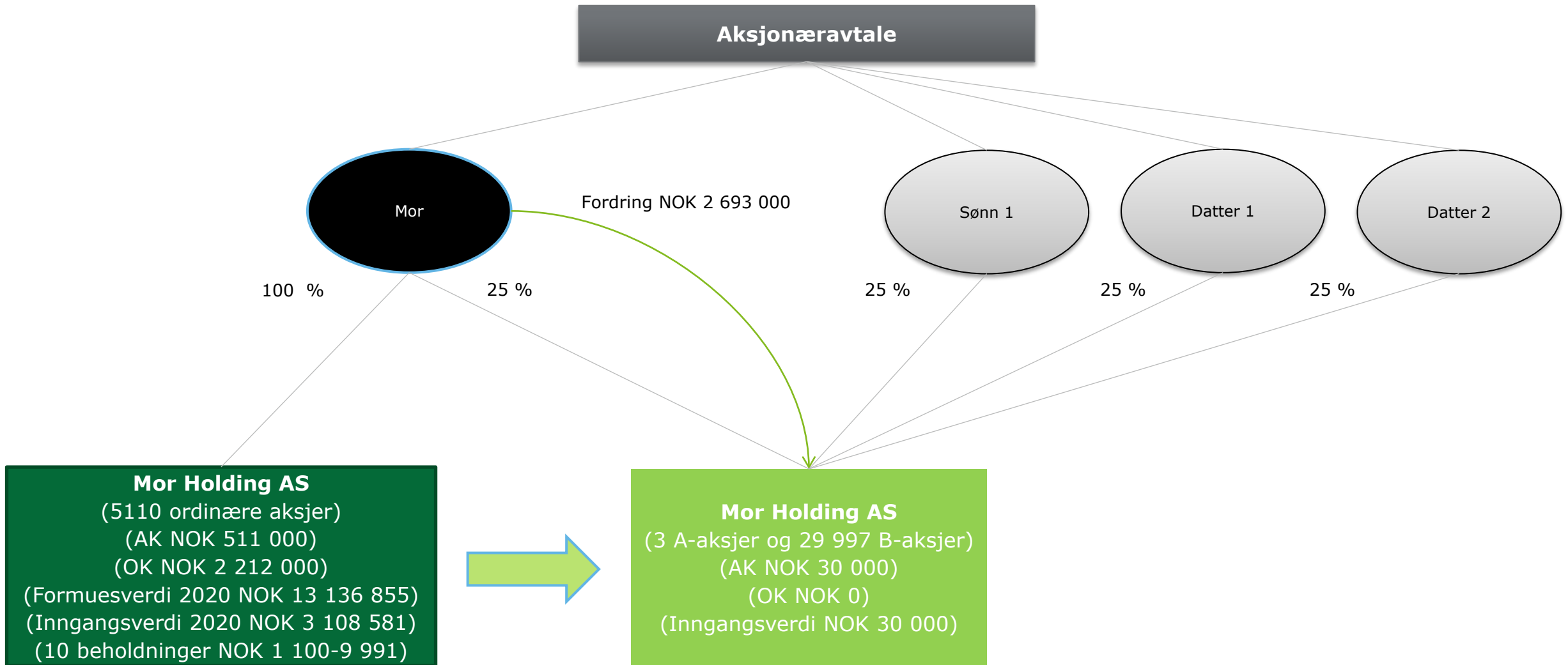
Kan man tilbakebetale skattemessig innbetalt kapital først for deretter å gaveselge aksjene som nå har en skattemessig inngangsverdi på MNOK 1 til holdingselskapet for MNOK 1?

Generasjonsskifte – EKS. (ikke skattemessig innbetalt kapital, men positivskattemessig kostpris/RISK)

NB alle løsninger på foregående plansjer er forenklet og hvert case må vurderes konkret, samt at det ofte vil ligge feil grunnlag i aksjonærregister og selskapets regnskaper, spesielt for såkalte E-selskaper (2005) og omdannede ANS

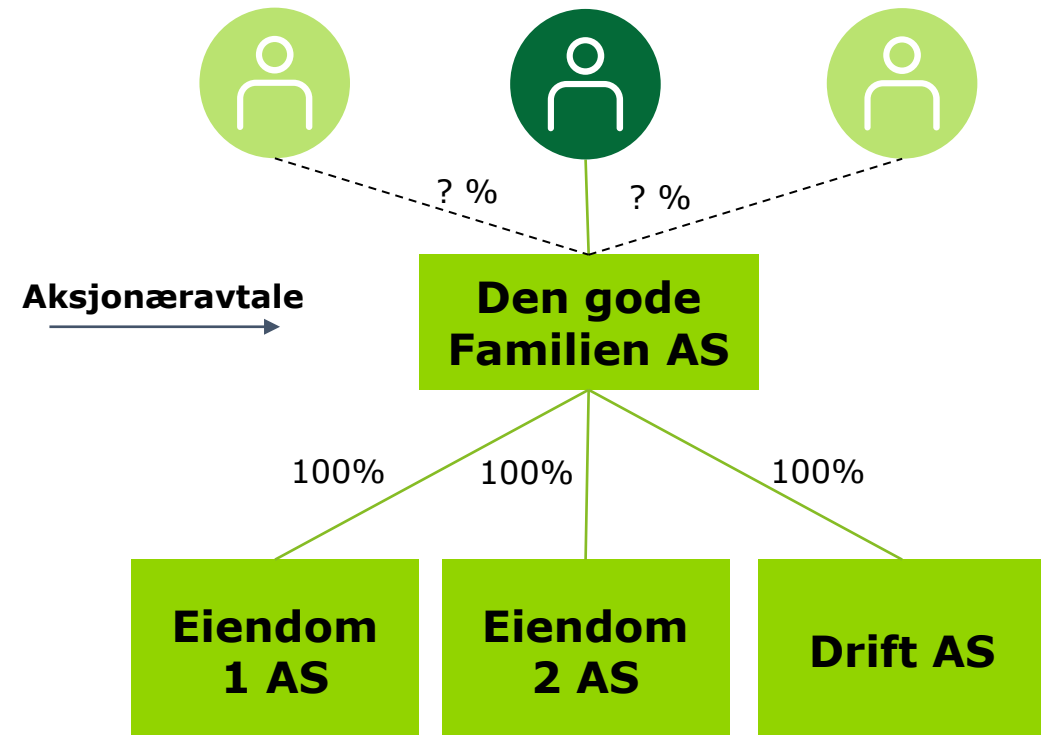
EKS. AKSJEBEHOLDNINGER MED FORSKJELLIG SKATTEMESSIG INNBETALT KAPITAL OG KAPITALNEDSETTELSE - Spleis av 5110 aksjer i Mor Holding AS til 1 aksje samt kapitalnedsettelse med tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital deretter splitt av 1 ordinær aksje pålydende NOK 30 000 til 3 A-aksjer og 29 997 B-aksjer (uten stemmerett) hver pålydende NOK 1 og gaveoverføring av B-aksjer til barn samt aksjonæravtale

Aksjonæravtale - Generasjonsskifte

Hva kan/bør reguleres (avhenger type selskap, antall aksjonærer mv mv = skreddersøm)

- Bakgrunn og formål
- Aksjerettigheter
- Styre og daglig leder
- Vesentlige beslutninger
- Overdragelse av aksjer
- Forkjøpsrett
- Medsalgsrett
- Medsalgsplikt
- Utstedelse av aksjer/kapitalinnhenting
- Fastsettelse av virkelig verdi
- Finansiering av selskapet
- Verdsettelsesbestemmelser
- Utbytte
- Konkurransforbud
- Diverse utkjøpsregler
- Mislighold
- «Revolverklausul»
- Diverse bestemmelser

Virksomheter og konsekvenser av lovfesting omgåelsesregelen

En omgåelse foreligger når det er foretatt en disposisjon eller flere sammenhengende disposisjoner som

- a) tilsier at hovedformålet var å oppnå en skattefordel, og
- b) etter en totalvurdering ikke kan legges til grunn for beskatningen.

Ved totalvurderingen skal det blant annet legges vekt på følgende:

- a) forretningsmessig egenverdi og andre virkninger av disposisjonen enn skattefordeler i Norge eller i utlandet,
- b) skattefordelens størrelse og graden av skatteformål,
- c) om disposisjonen er en uhensiktsmessig vei frem til det økonomiske formål med disposisjonen,
- d) om samme resultat kunne vært oppnådd på en måte som ikke rammes av denne paragraf,
- e) de aktuelle skattereglenes retts tekniske utforming, herunder om en regel er skarpt avgrenset tidsmessig, kvantitativt eller på annen måte,
- f) om skatteregler er utnyttet i strid med sitt formål eller grunnleggende skatterettslige hensyn.

Lavere terskel for gjennomskjæring

Generelt råd: Mer omfattende oppbygging og dokumentasjon av case og over lengre tid hvor skatt er et motiv

Kan be om BFU på konkrete planlagte case eller anonymiserte Rådgivende uttalelser

Deloitte.

Deloitte.

Deloitte Advokatfirma AS

Svein Aage Larsen
Partner | Advokat

Mobil: + 47 975 26 627
svlarsen@deloitte.no

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 286,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.